Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Посібники з екології, хімії, основ здоровя, біології

Автор: Грустілін Олександр Олегович

1. **Ханик Я.М., Ковальчук О.В., Грустілін О.О.**

Х 19 **Теоретичні та методичні основи екологічної освіти і виховання в навчальних закладах. Навчальний посібник. /За редакцією О.В. Ковальчука. – Вінниця: ВДПУ, 2007. – 90 с**.

У посібнику висвітлені основні тенденції екологічної освіти. Розглянуті питання теорії й історії екології та раціонального природокористування, а також екологічної освіти і виховання у навчальних закладах різних рівнів. Викладені методичні рекомендації щодо формування змісту і форм екологічної освіти, шляхів її підвищення ефективності в умовах переходу на ступеневу підготовку фахівців.

Для студентів напряму навчання 0401 “Природничі науки” (“Хімія”, “Біологія”, “Географія”), викладачів вищих навчальних закладів, вчителів, учнів училищ та загальноосвітніх шкіл.

ВСТУП..... 4
РОЗДІЛ 1. ВИБРАНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ Й ІСТОРІЇ ЕКОЛОГІЇ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ 6
1.1. З історії розвитку екологічної науки..... 6
1.2. Екологія і практична діяльність людини..... 10
1.3. Поняття про систему екологічних наук. Взаємозв´язок людства і навколишнього середовища..... 12
1.4. Біологічні ресурси та масштаби впливу господарської діяльності людини на довкілля..... 16
Розділ ІІ. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА І ВИХОВАННЯ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ РІЗНИХ РІВНІВ..... 20
2.1. Теоретичні основи екологічної освіти і виховання..... 20
2.2. Екологічне виховання у дошкільних закладах та загальноосвітніх школах..... 44
2.3. Екологічна освіта і виховання у вищих закладах освіти.. 48
2.4. Проблеми екологічної освіти в умовах переходу на ступеневу систему підготовки фахівців..... 57
2.5. Формування змісту і форм екологічної освіти у вищих навчальних закладах 67
2.6. Шляхи підвищення ефективності різнорівневої екологічної освіти у вищих навчальних закладах..... 76
2.7. Постпрофесійна екологічна освіта і виховання як засіб практичного застосування екологічних знань..... 79
ЛІТЕРАТУРА..... 85

2. **Ковальчук О.В., Грустілін О.О.**

К 19 Теорія та практика екологічної освіти і виховання. Навчальний посібник. /За редакцією О.В.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Ковальчука. – Вінниця: ВДПУ, 2007. – 90 с.

У посібнику висвітлено місце та роль екологічної освіти і виховання в суспільному розвитку людства. Розглянуті питання історії становлкення та основні тенденції розвитку сучасної еклогічної освіти і виховання як складової розивтку взаємовідносин в системі «людина – суспільство - природа». Наведені концептуальні засади формування екологічної освіти у навчальних закладах різних рівнів. Викладені методичні рекомендації щодо формування змісту і форм екологічної освіти та методика формування екологічно свідомої особистості майбутнього покоління.

Для студентів напряму навчання 0401 “Природничі науки” (“Хімія”, “Біологія”, “Географія”), викладачів вищих навчальних закладів, вчителів, учнів училищ та загальноосвітніх шкіл.

ВСТУП.....
1. Місце та роль екологічної освіти в суспільному розвитку людства
1.1. Екологічна освіта як основа збалансованого розвитку природи і суспільства
2. Становлення і розвиток екологічної освіти і виховання
3. Теоретичні та методологічні засади екологічної освіти
3.1. Проблеми екологічної освіти в Україні
3.4. Методологічні основи екологічної освіти і виховання
4. Екологічна освіта і виховання в навчальних закладах різних рівнів
4.3. Стандартизація змісту шкільної екологічної освіти
5. Методика формування екологічно свідомої особистості майбутнього покоління
5.1. Формування екологічної свідомості через принцип неперервності екологічної освіти і виховання
5.2. Формування екологічної культури особистості як основний принцип Концепції екологічної освіти в Україні
5.3. Формування в учнів відповідального ставлення до природи – важлива складова шкільної екологічої освіти
Висновок .....
ЛІТЕРАТУРА.....

3. **Ревацька Л.В., Грустілін О.О., Лудан С.В.**

Р 35 **Організація пропедевтичного та профільного екологічного навчання і виховання учнів середніх загальноосвітніх закладів.** Збірник програм курсів за вибором, факультативів з екології. /За редакцією О.О. Грустіліна. – Вінниця, 2008. – 115 с.

У посібнику висвітлені основні тенденції екологічної освіти та методичні рекомендації авторів щодо методики викладання спецкурсів екологічного спрямування у закладах середньої освіти. Розміщенні усі авторські програми курсів за вибором, факультативів пропедевтичного та профільного природничого (екологічного) навчання учнів 5-11 класів. Наведено достатній список рекомендованої літератури з екології.

Для вчителів екології та дисциплін природничого циклу середніх загальноосвітніх шкіл, гімназій, колежів, ліцеїв, студентів та викладачів вищих педагогічних навчальних закладів.

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

ПЕРЕДМОВА..... 7
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ПОБУДОВИ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ 8
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ЗАВДАННЯ ПРОГРАМ..... 9
КРИТЕРІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ..... 9
ФОРМИ І МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ НАВЧЕНОСТІ УЧНІВ 10
ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВИКОНАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ 11
1. програма курсу для 5-х класів «ПРИРОДА РІДНОГО КРАЮ»..... 13
1.1. Пояснювальна записка..... 14
1.2. Навчальна програма..... 15
1.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу..... 19
1.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів..... 22
2. програма курсу для 6-х класів «екологія довкілля»..... 23
2.1. Пояснювальна записка..... 24
2.2. Навчальна програма..... 25
2.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу..... 28
2.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів..... 30
3. програма курсу для 6-х класів «здоров'я людини і навколишнє середовище»..... 32
3.1. Пояснювальна записка..... 33
3.2. Навчальна програма..... 35
3.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу..... 39
3.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів..... 41
4. програма курсу для 7-х класів «екологія рослин»..... 43
4.1. Пояснювальна записка..... 44
4.2. Навчальна програма..... 45
4.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу..... 48
4.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів..... 49
5. програма курсу для 7-х класів «ЖИТТЯ РОСЛИН І ДОВКІЛЛЯ»..... 51
5.1. Пояснювальна записка..... 52
5.2. Навчальна програма..... 53
5.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу..... 56
5.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів..... 58
6. програма курсу для 8-х класів «життя тварин і довкілля»..... 60
6.1. Пояснювальна записка..... 61
6.2. Навчальна програма..... 62
6.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу..... 64
6.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів..... 65

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

7. програма курсу для 9-х класів «довкілля»……. 67
7.1. Пояснювальна записка…… 68
7.2. Навчальна програма…… 70
7.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу…… 74
7.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів…… 76
8. програма курсу для 10-11-х класів «основи екології»…… 78
8.1. Пояснювальна записка…… 79
8.2. Навчальна програма для 10-го класу…… 81
8.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу для 10-го класу…… 83
8.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів 10-го класу…… 85
8.5. Навчальна програма для 11-го класу…… 86
8.6. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу для 11-го класу…… 88
8.7. Основні вимоги до знань і вмінь учнів 11-го класу…… 90
9. програма курсу для 11-х класів «екологія людини»…… 91
9.1. Пояснювальна записка…… 92
9.2. Навчальна програма…… 93
9.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу…… 97
9.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів…… 100
10. програма курсу для 11-х класів «ОХОРОНА ПРИРОДИ»…… 101
10.1. Пояснювальна записка…… 102
10.2. Навчальна програма…… 103
10.3. Орієнтовне календарно-тематичне планування навчального матеріалу…… 106
10.4. Основні вимоги до знань і вмінь учнів…… 107
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ЕКОЛОГІЇ…… 108

4. **Грустілін О.О. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК. ВІННИЦЯ: 2011**

ВСТУП……
1. Проблеми екологічної освіти у загальноосвітніх навчальних закладах…… 2
2. Стандартизація змісту шкільної екологічної освіти у сучасній школі…… 6
3. Методика викладання екології у загальноосвітній школі…… 9
4. Екологічний проект як метод організації творчої діяльності учнів…… 12
5. Екологічні ігри як форма організації навчально-виховної роботи з учнями…… 16
6. Екологічна стежка як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів…… 20

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

7. Навчальні екологічні екскурсії: методика проведення в умовах сучасної середньої школи…… 24
8. Науково-дослідна робота з екології у середніх навчальних закладах…… 28
9. Особливості формування екологічного світогляду учнів загальноосвітніх шкіл…… 34
10. Екологічні об'єднання учнів як чинник виховання ціннісного ставлення до природи…… 37
Висновки…… 40

5. **Впровадження здоровязберігаючих технологій на уроках природничих дисциплін.** Укладач: керівник МА природничих дисциплін, вчитель хімії, спеціаліст ІІ категорії Грустілін О.О. //Методичний посібник **(В РАМКАХ ПРОГРАМИ «ШКОЛА СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю»). ВІННИЦЯ – 2013**

1	Здоров'язберігаючі технології – інноваційний крок в освіті	3
2	Здоров'язберігаючі аспекти сучасного уроку	7
3	Реалізація здоров'язберігальних технологій навчання на уроках біології, екології, основ здоров'я та курсу «Захист Вітчизни» вчителя Мукомел Оксаною Вікторівною («вазонотерапія»)	13
4	Впровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховний процес при вивченні географії та економіки вчителем Вовком Анатолієм Васильовичем («кольоротерапія»)	20
5	Аспекти застосування здоров'язберігаючих технологій на уроках хімії вчителем Грустіліним Олександром Олеговичем («імунно-зорова терапія»)	25
6	Формування здоров'язбережувальних компетенцій на уроках біології, природознавства, основ здоров'я та курсу «Захист Вітчизни» вчителем Скрутою Іриною Володимирівною («дихальна гімнастика та музикотерапія»)	30

6. **МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ЕКОЛОГІЯ» У ЗАГАЛЬНООСВТІНІЙ ШКОЛІ //НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів. Автор**: Грустілін Олександр Олегович, **ВІННИЦЯ, 2012**

ПЕРЕДМОВА…… *2*
I. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ…… *3*
1.1. Проблеми сучасної екологічної освіти у загальноосвітній школі….. ***3***
1.2. Стандартизація змісту шкільної екологічної освіти у сучасній школі…… ***6***
1.3. Загальна методика викладання екології у загальноосвітній школі… ***9***

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

II. ШКІЛЬНИЙ КУРС ЕКОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ВИКЛАДАННЯ..... 12

2.1. Програма курсу «Екологія та методичні рекомендації щодо його викладання»..... **12**

2.2. Використання опорних схем та конспектів на уроках екології..... **17**

Опорний конспект з теми: Проблема збереження біотичного та ландшафтного різноманіть..... **21**

2.3. Практичні роботи з екології..... **25**

Інструктивна картка практичної роботи № 3 на тему: «Вплив інтенсивності ерозійних процесів на стан ґрунтового покриву»..... **29**

2.4. Екологічні ігри як форма організації навчально-виховної роботи з учнями..... **33**

Дидактична ігрова картка з теми: «Природа і людина: системний підхід»..... **35**

2.5. Екологічний проект як метод організації творчої діяльності учнів... **37**

Науково-дослідницький проект на тему: «Екологічні проблеми малих річок Вінниці»..... **41**

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ЕКОЛОГІЇ..... 43

ЛІТЕРАТУРА..... 48

□□

7. ***Формування в учнів навичок здорового способу життя на уроках основ здоров'я шляхом впровадження інтерактивних технологій навчання і виховання.*** Автор: вчитель основ здоров'я Грустілін Олександр Олегович. ВІННИЦЯ – 2008 □(У ФОРМІ УРОКУ)

№	Етап роботи	Назва	Стор.
1.	Організаційний етап	Передмова автора. Методичні основи роботи вчителя-стажера по формуванню в учнів позитивного ставлення до здоров'я	3
1.	Актуалізації опорних знань	Організація процесу навчання і виховання учнів на уроках	8
		Проектування уроку як важлива складова діяльності вчителя	9
		Типи уроків та їх структура	13
		Формування мети уроку та очікуваних результатів	19
1.	Повідомлення теми та мети роботи	Формування в учнів навичок здорового способу життя на уроках основ здоров'я шляхом впровадження інтерактивних технологій навчання і виховання	21
1.	Мотивація навчально-методичної роботи вчителя основ здоров'я	Концептуальні основи стану формування в Україні навичок здорового способу життя у молодих громадян	22

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/

1.	Аналіз вивченої навчально-методичної, науково-популярної та суспільно-гуманітарної літератури з предмету «Основи здоров’я» та методики його викладання	Теоретичні засади формування в учнів позитивного ставлення до здоров’я	30
		Методологічні засади валеологічної освіти і виховання в умовах сучасної середньої школи	33
		Методика викладання уроків предмету «Основи здоров’я» з використанням сучасних форм і методів навчання й виховання підростаючого покоління для реалізації програми «Здоров’я нації»	38
1.	Закріплення вивченого педагогічного досвіду: «Впровадження вивченого педагогічного досвіду у навчально-виховний процес»	Впровадження вивченого педагогічного досвіду у навчально-виховний процес	50
		Урок з основ здоров’я у 6-му класі	50
		Урок з основ здоров’я у 7-му класі	55
1.	Домашнє завдання	Вивчення передового педагогічного досвіду вчителів-предметників. Вивчення і впровадження здоров’язберігаючих технологій навчання і виховання підростаючого покоління в умовах сучасної школи	60

Взято з ресурсу http://dorobok.edu.vn.ua/